

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 55. An Principes & Superiores sint tuti in Conscientia, si nudè sequantur consilia probabilia suorum Parlamentorum vel Consiliariorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42634

rum probabiles sententias, sed pœnitentes omnes suos volunt dirigere secundum opiniones incertas unius alicujus Auctoris vel Professoris sui, uti pluribus dicitur de pœnitentia, quando de prudentia Confessarii.

454 Q. 55. *An Principes & Superiores sint tuti in conscientia, si nudè sequantur iudicia & consilia probabilia suorum Consiliariorum. R.*

§. I. Rationes pro parte affirmativa sunt, 1. quia si licet prudentum Theologorum consiliis acquiescere, cur non horum? 2. In multitudine agendorum non est Principi aliud possibile; & ad hoc sunt Consilarii, ut per eos juventur illi, qui regunt. 3. Consulti communiter sunt peritiores Jurium, quam Consulentes, cur ergo non liceat eos sequi? 4. Si non licet sequi illos, ergo prudenter aget oppositum, hoc autem nemo dicit, nam qui suorum consilia non sequitur, sed ex proprio cerebro gubernat omnia, ab omnibus habetur minùs prudens; è contrà qui sequitur suorum sapientum consilia, in communi sensu est prudens, maximè cum homo alieno potiùs iudicio fidere debeat quàm suo. 5. Si Princeps haberet in se uno scientiam & experientiam suorum Ministrorum, utique diceremus eum tutò agere, sequendo, quod ipse judicaret æquum, ergo & nunc, quia sequendo consilia suorum, est, ac si ageret ex scientia & experientia in se reperta.

455 §. II. His non acquiescit *Eliz.* l. 6. q. 7., sed absolute negat Regentem ex hoc fore tutum in conscientia, 1. quia si opus non est, ut rem ipse discutiat, & perpenfis utrimque rationibus definiat, non necessario ad regimen eligitur dignior, sed aptus erit quisque, si solummodo sciat numerare, ex qua parte sint plura suorum Consiliariorum suffragia. 2. Invertetur omnis ordo regiminis, non enim ipse re-

get

get sed regetur, critque tantum executor negotiorum; caput erunt pedes, & pedes caput. 3. Non erit, cur dicat scriptura *Ecclesiasta* 10. v. 16. *va sibi terra, cuius Rex puer est!* Item, cur inculcet *Pf. 2. v. 10. Et nunc Reges intelligite; erudimini, qui iudicatis terram. Sap. 6. v. 10. Ad vos ergo Reges sunt hi sermones mei, ut discatis sapientiam.* Merito dixit Illustris Arauso, *neque Principem ab huiusmodi piaculo excusat vulgaris sententia dicentium damna & vitia regiminis non Principi sed eius Administris & Consiliariis fore imputanda, non, inquam, hac excusatio, licet vulgaris, ei prodest, eò quòd ipse non subest sed præest.* 4. Si satis esset acquiescere consiliis suorum, tuti in conscientia erant tyranni occidendo Martyres, quia sequebantur consilia eorum, qui præerant rebus, non tantum politicis, sed etiam sacris: excusandus quoque ab omni etiam imprudentia erit *Roboam* 3. Reg. 12. sequens Consiliarios coætaneos à se assumptos, viros saltem quadraginta annorum, maxime cum cogitare posset senes plerumque esse nimis timidos. 5. Nunquam dabitur bellum ex ulla parte formaliter iniustum, quia nunquam inchoatur sine assensu Parlamenti vel Consiliariorum. 6. Peccare possunt & damnari sequentes quosdam Doctores Theologos, ergo etiam Consiliarios, cum ad hos minus spectet securas reddere conscientias, & sæpe conscientiam minus curent. *Ratio* horum omnium à priori est, imprimis quia nulla datur infallibilis regula conscientie præter Scripturam & Ecclesiam, ergo sequendo Parlamenta & Consiliarios peccari potest ac incurri damnatio: deinde Consiliariorum aliqui sunt boni; alii mali, ergo ad Principem & Superiorem spectat videre, ne per malos in errorem bono publico damnosum inducatur, ergo ipsius est auditis sententiis

tentiis indifferenter rationes perpendere, & si has
 judicet veras, has sequi, si falsas, reprobare; si discer-
 nere nequeat, ulterius inquirere, ad hoc enim est
 navarchus, ut clavum teneat regatque navem, ita
 ferè *Eliz. Fagnanus* in cap. *ne innitavis*, de consti-
 n. 319. ait, *Principes seculi nihil arbitrio suo fa-
 ciunt, sed quid sibi liceat, percunctantur à Theo-
 logis, quos ad sua desideria coacervant sibi ma-
 gistros.*

456

§. III. Utraque sententia habet aliquid veri, nam
 Principes & Superiores, 1. non sunt tuti sequendo
 quosvis Consiliarios, quandoque enim sunt pseudo-
 politici, adultores, non timentes Deum, si modò
 placeant hominibus; hinc non edicunt sincerè, quod
 sentiunt, sed quod putant placere: alii non habent
 pro fine bonum publicum sed privatum suum vel
 suorum: alii omnia pecuniis venalia habent. 2. Nec
 satisfaciunt officio, si per alios faciant omnia, sunt
 enim à Deo, Rep. vel aliis Superioribus constituti,
 ut ipsi regant, & ad hoc electa est ipsorum perso-
 na ac personalis industria, ideòque etiam, si ipsis li-
 berum sit, non debent admittere regimen, nisi sen-
 tiant se ad id sufficienter comparatos esse per Deum
 & naturam: atque in his sentio cum *Eliz.* 3. Ut
 tuti sint, tenentur seposità omni reflexione huma-
 nâ eligere Consiliarios, quos putant præ reliquis
 fore prudentes, probos, incorruptibiles, & ejus
 animi, qui sensa sua depromere audeant; ideòque
 etiam relinquenda est ipsis plena libertas edicendi,
 quod sentiunt, nec ostendenda displicentia, multò
 minùs inferendum incommodum, si quid ingra-
 tum protulerint. 4. Tenentur rationes auditas ut-
 rimque perpendere, & quas certò advertunt ve-
 ras, sequi; si verò res incerta sit, per se loquendo,
 possunt sequi consilium probabile suorum, relicto

eo,

eo, quod ipsi judicant probabilius, formando sibi conscientiam secundum dicta n. 307. & 377., atque id evincunt rationes n. 454. allatæ, ad quas accedit, quod facilius sit unum decipi, quàm plures. 5. Etiam possunt contra iudicium suorum sequi illud, quod ipsi bonâ fide putant esse probabilius vel melius: poterit tamen esse res suspecta, si agatur de suo vel suorum commodo, quia se facile insinuat vitiosus amor proprius. 6. Si nollent explere munus suum sed torpere ac per alios agere omnia, rectè ait *Eliz.* minus malè acturos, si semper velut clausis oculis sequantur communem sententiam suorum Consultariorum, nisi horum vel illorum rationes apparerent esse meliores, quia facilius est pauciores decipi quàm plures. Quod ad bellum inchoandum attinet, dicitur ad præceptum 5. Decalogi.

Q. 56. An sit aliquando obligatio sequendi *457*
probabiliorē relictâ minùs probabili. R.

§. I. Negant *Vasq.* d. 63. c. 1. *Hann* l. 2. tr. 1. controv. 3. n. *Carden.* in 1. crisi d. 55. à n. 14. & d. 56. à n. 914. *Teril.* in Reg. q. 20. aliique multi, nam universaliter dicunt in omni materia esse licitum sequi opinionem probabilē relictâ probabiliorē. Si opponas, v. g. Ministrum Sacramenti teneri sequi probabiliorē de valore, Respondent, oppositam in istis circumstantiis non esse probabilem nisi speculative, se autem loqui de *practicè* probabili, illam autem vocant *practicè* probabilem, quæ probabiliter asserit licere etiam in his & istis circumstantiis, opinio autem dicens v. g. licere conficere Eucharistiam in pane filigineo, non est probabilis: sed claritùs videmur loqui, si dicamus, quod sit obligatio sequendi probabiliorē relictâ minùs probabili, 1. si minor probabilitas sit tantùm speculativa, uti à n. 117. dictum est. 2. Si obster lex vel mandatum Superioris,